

Ein Wiesel
saß auf einem Kiesel
inmitten Bachgeriesel.

Wißt ihr,
weshalb?

Das Mondkalb
verriet es mir
im stillen:

Das raffinier -
te Tier
tats um des Reimes willen.

1/

Bachgeriesel = geruis van een beek
inmitten = midden in
Kiesel = kiezelsteen
Mondkalb = door veronderstelde invloed van de
maand misvormd geboren kalf

Reim = rijm
stille = stilte
tats = deed het
um des Reimes willen = omwille van het rijm
verriet = verklapte
weshalb = waarom
Wiesel = wezel

2/Het is verboden, op of aan de openbare weg of in een voor publiek toegankelijke inrichting een stof of voorwerp bij zich te hebben waarvan op grond van de omstandigheden aannemelijk is dat die stof of dat voorwerp is meegebracht dan wel aanwezig is om de orde te verstoren, schade aan zaken dan wel letsel aan personen toe te brengen.

3/In de gezichten Gods bracht Hij mij in het land Israëls, en Hij zette mij op een zeer hogen berg; en aan denzelven was als een gebouw ener stad tegen het zuiden. (Ezech 40:2)

4/In een goddelijk visioen bracht hij mij naar Israël en zette hij me neer op een heel hoge berg. Aan de zuidkant was iets gebouwd dat op een stad leek.

Boarnetaal / Doeltaal

Ynformearjende stikken:

- Wa is de doelgroep?
- Wat is belangryk yn de tekst? (ynhâld, foarm, toan, register, lêsbereens ensfh.)
- Hokker register brûk ik?
 - * Foarformulearringsen
 - * Leksikale gatten
 - * Wurdgrapkes ensfh.
 - * Net-oerlaapjende betsjuttingen
 - * Noarmproblematyk
 - * Haadwurdlike/tiidwurdlike styl, bysinnen ensfh.
 - * Ferskillend referinsjeramt
 - * Taal- en stylflaters
 - * Wol/net oersetse?
 - * Oersetse of omskriuwe?
 - * Oersetse of fuortlitte?
 - * Kop/titel
 - * ...

1. King Kong wasn't a monkey, he was an ape.
2. Het VN-Vrouwencomité blijft de SGP-zaak nauwlettend volgen.
3. De mechanismen via dewelke die herverdeling plaatsvindt, noemt Harvey nu 'accumulatie door onteigening'.
4. Nieuwste attractie Plopsa Coö blokkeert al na één week.
5. Et jögedteooter DOLORES spaalt „Macbeth än da hakse“, än Hilke Rudolph unerhält ma kabarät än petuh.
6. Het spijsverteringsstelsel van de gewervelden bestaat uit de slokdarm, een maag, een darm waarin afvoergangen van de lever en de alvleesklier uitmonden.
7. Nog steeds 46 opvarenden vermist
8. She was horrified one moment then mad enough to kick a cat the next.

Húswurk Sjoernalistyk oersetten

Les 2:

1. Lês yn de krante of op Fryske nijssites in stikmannich Fryske stikken troch. Notearje safolle mooglik hiele moaie en hiele minne Fryske konstruksjes. Nim se mei nei de les om se te presintearjen.
2. Meitsje oefening 2.1 en 2.2.
3. Sykje in lyts Nederlânsktalich krantestikje en set dat yn it Frysk oer. Meitsje fan orizjineel en oersetting foar alle dielnimmers in kopy en nim de kopyen mei nei de les.

Les 3:

1. Meitsje oefening 2.3 en 2.4.
2. Set tekst A yn it Frysk oer.

Les 4:

1. Meitsje oefening 2.5 en 2.6.
2. Set tekst B yn it Frysk oer.

Les 5:

1. Meitsje oefening 2.7
2. Set tekst C yn it Frysk oer.

Les 6:

1. Set tekst D yn it Frysk oer.

Les 7:

1. Set tekst E yn it Frysk oer.

Les 8:

1. Set tekst F yn it Frysk oer.

Selsstannich:

1. Set tekst G en H yn it Frysk oer.

Wurkfoarm

By dizze kursus hearre wurkkolleezjes. Dy kinne allinnich trochgean as de kursisten alle kearen har oersettingen meinimme. Mocht dat in kear net slagje, dan kin de kursist dy kears net oan it kolleezje meidwaan. Yn dat gefal moat er dat uterlik twa dagen foar de les oan Henk maile, dan kin dy byneed beslute om it kolleezje te ferskowen.

Toetsing

De kursist ferbetteret de eigen oersetting fan de teksten A-F. Hy/sy makket selsstannich in oersetting fan tekst G en H. De kursist leveret alle teksten nei ôfrin fan de kolleezjes by Henk yn. Der meie gjin staveringsflaters of basale flaters tsjin de skriuwtalnoarm yn foarkomme. De oersettingen wurde beoardiele op styl, konsekwinse, kreativiteit, taalbehearsking en brûkberens. De beoardieling wurdt útdrukt as: ûnfoldwaande/foldwaande/goed.

2.7

Set de ûndersteande Noardfrysk tekst oer yn it Westerlauwersk Frysk.

Friisk önjt schöljgesäts

E SSW önj e loondäi heet en gesätsforsliik önj e loondäi inbroocht, e friiskunerrucht in önjt schöljgesäts tu fouen. Bit heertu jeeft et niinj ruchtlike räigle for e friiskunerrucht än dät fjart deertu, dät e unerrucht friwali as än deerfor mör unti maner foon e priwoot initsjatiuwe foon e Friiske unti foon da schoule oufhängi as. Deeram schölj deer nü en fääst räigel kaame.

E SSW heet forsloin, dät da schoulere unti da ålerne et rucht foue än krååw friiskunerrucht. Uk schölj et möölik weese, dät uk da schoule seelew di unerrucht önjbiidje koone. Am e atraktiwitäät foon e friiskunerrucht tu ferbäädern, schölj et feek friisk önj e tukamst uk as ofisjåle 2. unti 3. språke önjt schölj önjbin wårde koone. Än dan schönj da schoule ferpläcted wårde än informiir ruchtidi am da möölikhäide friiskunerrucht tu fouen. Jörgen Jensen Hahn foont mörspråki schölj önj Risem-

Loonham, heet e forsliik foon e SSW begrööted än deeraw haanewised, dät et dät jarst tooch wus, dät da friiske jare schöljunerrucht önj en gesäts oufsääkerd fungen.

E loondäi heet önj e januar dät schöljgesäts beslin än da regiiringsfraktsjoone hääwe da forsliike bit heertu ai ouernümen. Likes hääwe da oudere partaie signalisiird, dät ja nuch iinjsen am da krååwe foon e SSW ferhoonle wan. Deeram heet e SSW önj en önjdråch forsloin, dät da naie räigle for e friiskunerrucht kortfristi uk as „Erlass“ döört schöljministerium infjard wårde koone.

Huum ham di forsliik foon e SSW wat nauer önjkiike wal, koon e gesätsforsliik (präntsååge 16/1029) än e önjdråch (präntsååge 16/1186) aw e hüüsesid foon e loondäi uner www.sh-landtag.de eefterleese.

In de rij voor dé lijkwade

De Lijkwade van Turijn is zaterdag voor het eerst in tien jaar weer tentoongesteld. Tot 23 mei worden twee miljoen bezoekers verwacht.

Lange rijen wachtenden vormden zich van mensen die een blik wilden werpen op de lijkwade, waarvan christenen denken dat die van Jezus is geweest. Anderen doen de lijkwade af als een middeleeuws fabeltje.

Vrijdagavond hadden al anderhalf miljoen mensen zich aangemeld om drie tot vijf minuten de tijd te krijgen om het stuk linnen te bezichtigen. De wade wordt achter kogelvrij glas, in een klimaat gecontroleerde kast, getoond.

Het Vaticaan zelf durft het niet aan de authenticiteit van de lijkwade te claimen, maar noemt het een krachtig symbool van het lijden van Christus. Vorig jaar meende een onderzoeker van het Vaticaan wel in de vorm van een vervaagde tekst op het kleed bewijs te hebben gevonden dat het inderdaad om de lijkwade van Jezus zou gaan.

Deskundigen hebben met koolstofdatering vastgesteld dat het linnen afkomstig is uit de dertiende of veertiende eeuw en dat het dus om middeleeuwse namaak gaat. Hun onderzoek verklaarde echter niet hoe de afbeelding op het kleed -van een man met wonden die lijken op die van Christus- is ontstaan.

Pim Fortuyn's killer is jailed for 18 years

Volkert van der Graaf, 33, showed no emotion as he was found guilty of killing Fortuyn nine days before last year's general election. But Fortuyn's supporters, who had called for life imprisonment, jeered at the verdict and stormed out of the courtroom in Amsterdam. Later, they threw rubbish at the police car transporting Van der Graaf to prison.

Frans Bauduin, the presiding judge, said that Van der Graaf "went about his plan with calm consideration". He had shot Fortuyn outside a radio station in Hilversum, near Amsterdam, on May 6, 2002, "at close range and with deadly precision".

But he added: "All considered, a sentence of life imprisonment would not be appropriate." He said that Van der Graaf would be unlikely to kill again and deserved an opportunity to "rejoin society". He can expect to be released in 2014 after serving two thirds of his sentence.

Fortuyn's brother, Simon, said that he was deeply hurt that the judges had accepted Van der Graaf's argument that "Pim was a danger to society". But he added: "I am not so filled with rancour that I have to see him behind bars for the rest of his life."

During the trial, Van der Graaf, a vegan environmentalist, said that he shot Fortuyn because he was a powerhungry politician who had "abused democracy" by scapegoating the vulnerable. He compared Fortuyn to Adolf Hitler and suggested that he had stopped the Netherlands being engulfed by Nazism.

Fortuyn, 54, a homosexual sociologist, had called for a freeze on immigration and described Islam as a backward religion. Van der Graaf expressed regret for "the grief I have caused so many people. Normally, I find it morally reprehensible to kill someone," he said.

"Do you think your action was acceptable?" Koos Plooy, for the prosecution, asked.

"At the time I thought it was," Van der Graaf replied. "Now, I'm turning the question around in my head."

Mr Plooy said that the animal rights fanatic's only motive was concern that Fortuyn would lift a ban on breeding animals for fur.

Fortuyn's LPF party said that the sentence had not made Dutch politics any safer.

Ook bodem resistent tegen antibiotica

Door onze redactie wetenschap

Rotterdam, 7 april. Niet alleen in stallen en in vlees, maar ook in de Nederlandse bodem leven steeds meer bacteriën die resistent zijn tegen antibiotica. Dat blijkt uit onderzoek van Britse en Nederlandse wetenschappers. Volgens onderzoeksleider David Graham komen de bacteriën „waarschijnlijk uit de landbouw”.

Graham denkt dat het antibioticagebruik in de veehouderij de resistentie bevordert heeft, vooral de laatste decennia. Hij vreest dat resistente bacteriën uit de bodem een extra bron kunnen zijn voor infecties die moeilijk met antibiotica te behandelen zijn. Het onderzoek van Graham, hoogleraar aan Newcastle University, verscheen onlangs online in het vakblad Environmental Science & Technology.

Meer resistente bacteriën

Het gehalte resistente bacteriën is vijftien keer zo groot als in de jaren 70, voor sommige typen antibiotica. De onderzoeker denkt dat de bodem in Nederland meer resistente bacteriën bevat dan die in andere ontwikkelde landen. Graham deed vergelijkbaar onderzoek in de VS en Midden-Amerika.

Hij vermoedt dat juist de veehouderij de afgelopen decennia de bron is van de resistentie, omdat daarin veel meer antibiotica omgaan dan bij de behandeling van mensen. Ook is de watervervuiling afgenomen; via industrie en huishoudens belanden juist minder antibiotica in het milieu.

Antibioticaresistentie uit de veehouderij is een gevaar voor de volksgezondheid. Het overgrote deel van het kippenvlees in de Nederlandse winkels is besmet met ESBL-bacteriën die bestand zijn tegen verschillende soorten antibiotica, meldde deze krant vorige week. Naar verwachting reageren de demissionaire CDA-ministers Verburg (LNV) en Klink (VWS) eind deze week op de opkomst van de ESBL-bacterie. Vier jaar geleden al werd in de Nederlandse varkens- en kalverhouderij de resistente MRSA-bacterie ontdekt.

Gezondheidsrisico's

De veehouderij gebruikt al sinds de jaren 60 antibiotica, om de groei van dieren te bevorderen en ziektes te voorkomen en te behandelen. Al sinds de jaren tachtig waarschuwen wetenschappers voor de gezondheidsrisico's. Antibiotica als groeibevorderaar zijn sinds 2005 verboden, maar in Nederland heeft dat het gebruik ervan niet verminderd. Andere afspraken binnen de veehouderijsector hadden evenmin effect op het gebruik.

Graham analyseerde bodemonsters uit Noord-Holland, Overijssel, Drenthe en de Noordoostpolder, tussen 1942 en 2008. Ze komen uit het bodemarchief van het Wageningse onderzoeksinstituut Alterra.